

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧУГУЄВО-БАБЧАНСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. директора Чугуєво-  
Бабчанського лісового фахового  
коледжу  
(наказ від 30.08.2024 №60)



Валерій СОЛОДОВНИК

**ПРОГРАМА**

навчальної дисципліни

**КВІТНИКАРСТВО**

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Освітньо-професійна програма Мисливське господарство

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 205 Лісове господарство

2024 рік

Укладач: БЄЛОВА Людмила Юрїївна, викладач Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу.

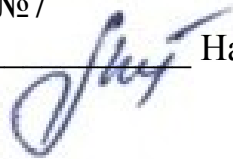
Редактор: ГРАЙВОРОНСЬКА Зоя Іванівна, методист Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу

Програма складена на основі освітньо-професійної програми Мисливське господарство для підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 205 Лісове господарство.

Розглянуто і схвалено цикловою комісією спеціальності 205 Лісове господарство Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу.

Протокол від 27.06.2024 №7

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_ Надія ЛІТВІНОВА



Погоджено методичною радою Чугуєво – Бабчанського лісового фахового коледжу  
Протокол від 28. 06 .2024 №6

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма складена на основі освітньо-професійної програми Мисливське господарство для підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 205 Лісове господарство, освітньо-професійна програма Мисливське господарство.

Структура, зміст і послідовність викладення матеріалу у програмі має логічний характер. У програмі прослідковується реалізація міжпредметних зв'язків, оскільки програма тісно пов'язана з такими дисциплінами як «Ботаніка», «Дендрологія» і «Ґрунтознавство».

В процесі навчання студенти ознайомлюються із класифікацією квітниково-декоративних рослин, відношенням квітниково-декоративних рослин до умов середовища і заходи впливу на нього, технологією насінневого і вегетативного розмноження квітникових культур, основами селекції і насінництва квітникових культур, принципами побудови квітникових композицій, технологією проектування та закладання квітників, влаштування кам'янистих садів, декоративним оформленням водойм і боліт. Апарат організації засвоєння навчального матеріалу складається з системи знань, що актуалізують та привертають увагу до засвоєння нових понять, допомагають аналізувати і підсумовувати матеріал.

В залежності від місця знаходження учбового закладу та матеріально-технічної забезпеченості предмета дозволяється вносити обґрунтовані зміни в послідовність вивчення учбового матеріалу та розподіл учбових годин за розділами, темами; в межах загального бюджету часу, що відведений на предмет, а також змінити окремі практичні заняття іншими, схожими за змістом.

Поточний контроль засвоєного матеріалу здійснюється шляхом опитування, виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи. Підсумковий контроль – у формі диференційного заліку.

### **МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Метою вивчення дисципліни «Квітникарство» є професійна підготовка фахівців з питань планування, організації зеленого будівництва, агротехніки розмноження та вирощування квітникових культур відкритого ґрунту, які культивують та використовують на об'єктах садово-паркового будівництва. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Квітникарство» здобувачі освіти повинні

#### **знати:**

- класифікацію квітниково-декоративних рослин,
- відношення квітниково-декоративних рослин до умов середовища і заходи впливу на нього,
- експлуатацію та догляд рослин на квітниках,

- технологію насінневого і вегетативного розмноження квітникових культур,
- основи селекції і насінництва квітникових культур,
- принципи побудови квітникових композицій,
- технологію проектування та закладання квітників, влаштування кам'янистих садів, декоративне оформлення водойм і боліт.
- вертикальне квітково-декоративне оформлення,
- загальні прийоми агротехніки догляду квітникових культур;

**вміти:**

- володіти знаннями з квітникарства для розробки проекту організації території квітникарського господарства і проектування окремих квітників,
- володіти знаннями з квітникарства для проведення розрахунків кількості садивного матеріалу для квітників,
- володіти знаннями з морфології квітникових культур,
- володіти методами визначення відношення квітково-декоративних рослин до умов середовища,
- володіти навичками ідентифікації квітникових культур відкритого ґрунту,
- володіти методами класифікації типів квітникового оформлення,
- володіти методами пропорційності і основами колористики під час створення квітково-декоративних насаджень різного функціонального призначення,
- застосовувати прогресивні технології вирощування одно-, дво- і багаторічних квітникових культур,
- застосовувати загальні прийоми агротехніки догляду квітникових культур;
- застосовувати технологію вирощування розсади одно- і дворічників,
- створювати сприятливі умови для вирощування квітково-декоративних рослин;
- проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника,
- проектувати склад ґрунтосумішей для квітникових ,
- проектувати заходи з мінерального і органічного живлення квітникових рослин,
- проектувати профілактичні заходи захисту від ураження хворобами і шкідниками,
- проектувати добір асортименту квітникових культур для різних типів квітникових насаджень.

**А також набути:**

**Загальні компетентності (ЗК):**

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, громадянина України.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність працювати самостійно і в команді, ефективно спілкуватися з фахівцями інших професій різного рівня, приймати обґрунтовані рішення.

### **Спеціальні компетентності (СК):**

СК2. Здатність організовувати виконання виробничих завдань з ведення лісового та мисливського господарства.

СК9. Здатність розуміти проєктну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

СК10. Здатність організовувати роботу малих колективів виконавців.

СК11. Здатність формувати почуття відповідальності за виконану роботу.

### **Результати навчання (РН):**

РН1. Застосовувати базові гуманітарні, природничо-наукові та професійні знання для вирішення виробничих завдань лісгосподарської галузі.

РН2. Здійснювати пошук інформації з різних джерел для використання у професійній діяльності.

РН5. Застосовувати сучасні технологічні процеси та необхідне обладнання, інструменти для виконання завдань виробничого процесу з урахуванням збереження довкілля.

РН9. Вирішувати виробничі проблеми, що виникають у процесі професійної діяльності з технологічних, технічних, правових, екологічних, економічних аспектів залежно від зональних умов.

РН13. Організовувати та здійснювати виробничі процеси згідно з вимогами ергономіки та безпечних умов праці.

РН14. Спілкуватись державною та іноземною мовами, у тому числі з професійних питань.

## **ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

№ тем и	Найменування теми	Кількість годин			
		всього	лекція	практ	самоств.
1.	Класифікація квітничково-декоративних рослин. Однорічні квіткові культури.	6	4		2

2.	Дворічні квітникові культури.	6	2		4
3.	Багаторічні квітникові культури.	6	2		4
4.	Відношення квітnikово-декоративних рослин до умов середовища і заходи впливу на нього.	4	2		2
5.	Експлуатація та догляд рослин на квітниках.	4	2		2
6.	Технологія насінневого і вегетативного розмноження квітникових культур.	6	4		2
7.	Основи селекції і насінництва квітникових культур.	6	4		2
8.	Історія формування, класифікація і особливості створення квітників.	4	2		2
9.	Принципи побудови квітникових композицій.	4	2		2
10.	Технологія проектування та закладання квітників	4	2		2
11.	Технологія влаштування кам'янистих садів.	4	2		2
12.	Декоративне оформлення водойм і боліт. Вертикальне квітково-декоративне оформлення.	5	3		2
	Контрольна робота	1	1		
	<b>ВСЬОГО</b>	60	32		28

## ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Тема 1. Класифікація квітnikово-декоративних рослин. Однорічні квіткові культури.**

Вступ. Зміст і завдання курсу квітникарства. Класифікація, загально-біологічна характеристика і походження квіткових культур. Морфологічна і виробнича характеристика однорічних квіткових культур. Класифікація однорічників. Технологія вирощування однорічних квіткових рослин на насіння, на зріз та в квітниках різного призначення. Напрями і техніка селекції.

## **Тема 2. Дворічні квітникові культури.**

Технологія вирощування дворічників: культура першого року; культура другого року. Морфологічна і виробнича характеристика деяких дворічних культур. Напрямки і техніка селекції дворічних квіткових рослин.

## **Тема 3. Багаторічні квітникові культури.**

Видовий і сортовий асортимент, особливості вирощування та використання на квітниках кореневищних, цибулинних, бульбоцибулинних, ґрунтопокривних, декоративно-листяних і витких багаторічників на квітниках різного функціонального призначення.

## **Тема 4. Відношення квітnikово-декоративних рослин до умов середовища і заходи впливу на нього.**

Водний режим. Світловий режим. Температурний режим. Повітряний режим. Ґрунти і поживні субстрати. Живлення рослин. Обробіток ґрунту. Прополка і мульчування ґрунту. Елементи догляду за квітковими рослинами. Система зрошення. Застосування добрив.

**Тема 5. Експлуатація та догляд рослин на квітниках.** Обробіток ґрунту. Прополка і мульчування ґрунту. Елементи догляду за квітковими рослинами. Система зрошення. Застосування добрив. Захист від ураження хворобами та пошкодження шкідниками. Підсвічування квітників.

## **Тема 6. Технологія насіннєвого і вегетативного розмноження квітникових культур.**

Поняття про розмноження та відтворення рослин. Насінне розмноження. Типи екзогенного спокою. Ендогенні типи спокою насіння. Комбінований спокій. Методи передпосівної обробки насіння. Поняття про вегетативне розмноження. Природне вегетативне розмноження. Способи штучного вегетативного розмноження.

## **Тема 7. Основи селекції і насінництва квітникових культур.**

Основні напрями селекції квітникових культур. Поняття про сорт і його значення. Поняття про гетерозис, поліплоїдію та мутагенез квітникових культур. Методи відбору селекційного матеріалу: масовий, індивідуальний, одноразовий індивідуальний і клоновий способи відбору. Вихідний матеріал для селекції квітникових культур. Техніка штучного схрещування. Основні завдання насінництва квітникових культур. Відбір еліти. Сортопрочистка. Кондиція насіння. Ґрунтовий сортовий контроль. Збір, обробка і зберігання насіння.

## **Тема 8. Історія формування, класифікація і особливості створення квітників.**

Історія квітників. Основні положення для підбору квіткового оформлення в озелененні. Форми квіткових насаджень регулярного планування: партери, клумби, рабатки, бордюри, арабески, модульні квітники, солітери. Поняття про підвісні квітники, пристінне квіткове оформлення. Квіткарки, вази та вазони. Форми квіткового оформлення пейзажного планування: масиви, групи, квітучі галявини і узлісся. Поняття про монокультурний сад. Рослинна пластика. Техніка створення барвистих плям, стрічок, написів, квіткових годинників і портретів. Поняття про міксбордер, рокарій та альпінарій.

**Тема 9. Принципи побудови квітникових композицій.**  
Принципи забезпечення високохудожнього квіткового оформлення об'єктів озеленення. Єдність ідейно-композиційного задуму квітника. Ритм і симетрія у композиції. Пропорції частин об'єктів квіткового оформлення. Світло і тінь у квітниковому оформленні. Масштабність. Лінійна і повітряна перспектива. Значення фону покриттів. Залежність квіткового оформлення від архітектурно-художніх рішень будівель та значущості вулиці чи площі. Раціональна концентрація квітників. Комплексне вирішення квітників. Виразні колірні рішення квітників. Положення, якими необхідно керуватися при створенні квіткових насаджень. Критерії добору асортименту для організації квітників різного типу.

## **Тема 10. Технологія проектування та закладання квітників.**

Інженерні роботи під час влаштування квітника. Вертикальне планування ґрунту. Влаштування системи зрошення. Проектування квітника. Вихідні дані для проектування. Проектне завдання, ескізний проект. Робочий проект. Пояснювальна записка. Правила перенесення квітника на місцевість. Проведення прямих перпендикулярних, паралельних ліній. Ділення ліній, дуг, кіл. Побудова кутів, простих і складних фігур. Поняття про шаблон. Пересувне оформлення і змінні квітники. Особливості садіння і посіву квітникових культур. Ремонт і реконструкція квітників.

## **Тема 11. Технологія влаштування кам'янистих садів.**

Камінь як засіб декорування садово-паркових об'єктів. Стилiстика i класифікація кам'янистих садів. Ландшафтні, художні i колекційні сади. Поняття про альпінарій. Особливості облаштування рокаріїв i альпінаріїв. Використання каменів при влаштуванні рокаріїв та альпінаріїв. Класифікація каменів за походженням i твердістю. Підготовка ґрунту i підбір i посадка рослин на гірках. Догляд за рослинами на кам'янистих гірках.

## **Тема 12. Декоративне оформлення водойм i боліт. Вертикальне квітково-декоративне оформлення.**

Влаштування композицій з водних рослин. Класифікація водних рослин за розміщенням у водоймі. Правила добору i посадки водних рослин у контейнери та безпосередньо на дно водойми. Асортимент водних i прибережно-водних рослин: справжні водні рослини, плаваючі водні рослини у товщі води, плаваючі водні рослини на поверхні води, прибережні мілководні рослини, рослин для оформлення берега водойми. Догляд за рослинами водойм. Значення та переваги вертикального озеленення. Вертикальне озеленення як засіб декорування будинків i споруд. Класифікація ліан. Влаштування опор для вертикального озеленення. Типи вертикального декоративного оформлення. Поняття про перголи, трельяжі. Квіткове оформлення альтанок, доріжок, підпирних стінок, декорування відкосів. Ґрунтопокривні газони з витких рослин. Агротехніка посадки i догляду за ліанами. Озеленення балконів. Поняття про ампельні рослини i контейнерну культуру. Асортимент витких i ампельних рослин для озеленення балконів. Особливості догляду i зимівлі рослин на балконах.

### **Рекомендації що до виконання самостійної роботи**

Для оцінки самопідготовки студенти виконують самостійну роботу у вигляді есе. Есе повинно містити думку автора стосовно визначеної теми. При написанні необхідно вказати суть даного питання, відповідь можна супроводжувати малюнками, схемами i т.п. Структура включає в себе титульний лист із зазначенням дисципліни, теми, ПІБ студента i викладача, крім того, в структуру входить вступ, основна частина есе, висновок, список літератури (якщо є посилання на джерела). Загальний обсяг становить 3-5 аркушів формату А4.

Під час виконання ІНДЗ студент повинен продемонструвати вміння у сфері науково-дослідної діяльності. ІНДЗ студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу. Студенти набувають навичок самостійної роботи з літературою, навчаються порівнювати, аналізувати та систематизувати інформацію.

## Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання виконується студентами у вигляді презентації. Презентація має містити не менше 15–20 слайдів. До презентації додається пояснювальна записка формату А4, в якій є вступ, основна та заключна частини, також додається перелік електронних ресурсів, з використанням яких було зроблено презентацію. Розкриття питання оцінюється максимально в **5 балів** (шкала наведена вище). Кількість слайдів, якість тексту та ілюстрацій, новизна, логічність викладення матеріалу оцінюється максимально в **5 балів**. Максимальна кількість балів, яку отримує студент за оформлення пояснювальної записки також становить **5 балів**, при цьому враховуються кількість сторінок, наявність структурних частин (вступ, основна, узагальнення), наявність переліку електронних ресурсів, логічність викладення матеріалу. Захист відбувається в усній формі (максимально **5 балів**).

## МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для засвоєння знань і навичок з дисципліни «Бджільництво» використовуються такі методи навчання:

- словесні (пояснення, бесіда, лекція, дискусійне обговорення проблемних питань);
- наочні (слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, науково-популярні фільми, роздатковий матеріал);
- практичні (пробні та тренувальні вправи, завдання (усні, практичні, графічні, технічні).

## ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні та контрольні роботи. Підсумковий контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування. Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної

групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу. Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі диференційного заліку.

## ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка на лекційному занятті виставляється за активність студента під час дискусії, якість конспекту, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати. Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

### КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

**«Відмінно»** Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.

**«Добре»** Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.

**«Задовільно»** Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.

**«Незадовільно»** Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

## РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ЛІТЕРАТУРИ

### Основна література:

1. Вельчева Л.Г. «Практикум з квітникарства»: навчальний посібник [для здобувачів вищої освіти першого освітнього рівня «Бакалавр» за спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство»] / Укладачі Л.Г. Вельчева, О.Є. Пюрко, Ю.Л. Бредіхіна. Мелітополь, 2020. 92 с. URL:  
<http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/10383/1/Практикум%20квітникарство%20готово.pdf>
2. Верещагіна П.М. Декоративне садівництво і квітникарство. Курс лекцій. Миколаїв, 2014. 43 с. URI:  
[http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2\\_880](http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2_880)
3. Іщук Л.П., Олешко О.Г., Черняк В.М., Козак Л.А. Квітникарство: навчальний посібник / за ред. Л.П. Іщук. Біла Церква, 2014. 292 с.
4. Сорокіна С.В. Товарознавство квітів. Підручник. Харків: ХДУХТ, 2016. 400 с.  
<http://elib.hduht.edu.ua/jspui/handle/123456789/1458>
5. Пушкар В.В. Квітникарство відкритого ґрунту: Навчальний посібник. Частина 1. К.: ДАКККіМ, 2006. 172 с.
6. Пушкар В.В., Жирнов А.Д., Вільгельм-Швадчак О.К. Дизайн квітиків: Навчальний посібник. К.: ДАКККіМ, 2003. 92 с.
7. Квітникарство закритого ґрунту: навчальний посібник / Слепцов Ю.В., Якубенко Б.Є., Богданова В.Д., Поздняков І.О., Андрусик Р.В. К.: Кондор-Видавництво, 2014. 174 с.